

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 376/2019-5

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmirá Mamojku (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKČNÝ ZNAČENIE] vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj namietaného porušenia čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Košice II sp. zn. 5 PP 6/2019 z 19. februára 2019 a uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6 Tos 21/2019 z 29. marca 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júla 2019 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj namietaného porušenia čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy uznesením Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 PP 6/2019 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Tos 21/2019 z 29. marca 2019 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ formálne podal návrh na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku. Z toho dôvodu Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ] (ďalej „ústav na výkon trestu“) vypracoval hodnotenie sťažovateľa so záverom, že súhlasí s jeho podmieneným prepustením, ale pre vysoké sociálne zlyhanie sťažovateľa jeho prepustenie neodporúča. Z dôvodu nesúhlasu s uvedeným záverom sťažovateľ svoj návrh neskôr doplnil.

3. Okresný súd o návrhu sťažovateľa rozhodol na verejnom zasadnutí konanom 19. februára 2019, na ktorom jeho návrh zamietol. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením z 29. marca 2019 zamietol.

4. Podľa sťažovateľa sa krajský súd meritom jeho veci nezaoberal, priložené listinné dôkazy nevyhodnotil, čím porušil § 168 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 180 Trestného poriadku, a tým porušil aj čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

5. Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že okresný súd uznesením sp. zn. 5 PP 6/2019 z 19. februára 2019 a krajský súd uznesením sp. zn. 6 Tos 21/2019 z 29. marca 2019 porušil základné právo

sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo podľa čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj porušenie čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy, zruší uznesenie okresného súdu a uznesenie krajského súdu a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie.

6. Sťažovateľ napokon žiada, aby mu ústavný súd ustanovil právneho zástupcu v konaní o jeho sťažnosti pre nemajetnosť.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13, § 16 až § 28, § 32 až § 248, § 250 a § 251.

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 42 ods. 1 zákona o ústavnom súde podanie, ktorým sa začína konanie pred ústavným súdom, je návrhom na začatie konania.

12. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

A.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu

13. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

14. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť (a aj domáhal) využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy

pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

15. Proti namietaným pochybeniam v rozhodovaní okresného súdu sa sťažovateľ mohol brániť podaním sťažnosti (čo aj využil), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

B.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu

16. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd si osvojil názor (v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, napr. Enea proti Taliansku zo 17. 9. 2009, č. 74912/01, bod 97), podľa ktorého pôsobnosť (aplikovateľnosť) čl. 6 dohovoru zásadne nepresahuje okamih konečného, právoplatného rozhodnutia o vine a treste. Článok 6 dohovoru sa preto zásadne nevzťahuje na vykonávacie konanie a na mnohé rozhodnutia v ňom urobené, napr. práve pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení, pretože v tejto fáze sa už nerozhoduje o oprávnenosti trestného obvinenia. Z uvedeného vyplýva, že v danom prípade nejde o typ súdneho konania spadajúceho pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru, v dôsledku čoho absentuje vecná súvislosť medzi namietaným porušením týchto článkov dohovoru a napadnutým uznesením krajského súdu.

17. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou považuje za potrebné uviesť, že obsah základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny tvoria obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07, IV. ÚS 284/2018).

18. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomuto základnému právu zodpovedá

povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

19. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Ústavný súd preto konštantne vo svojej judikatúre uvádza, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

20. Úloha ústavného súdu sa preto obmedzuje na poskytnutie ochrany len v tých prípadoch, ak porušenie procesných práv účastníkov konania, ktoré sú chránené zákonmi, by znamenalo súčasne aj porušenie základných práv alebo slobôd deklarovaných ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (IV. ÚS 287/04). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 13/00, II. ÚS 5/00).

21. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd na tomto mieste zároveň pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania,

ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

22. Sťažovateľ predovšetkým namieta, že krajský súd v rozhodnutí, ktorý zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, nereagoval na sťažovateľom uplatnené argumenty, a preto je jeho rozhodnutie neodôvodnené.

23. Ústavný súd konštatuje, že z príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že krajský súd v napadnutom uznesení, stotožňujúc sa s uznesením okresného súdu, poukázal na § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, podľa ktorého je predpokladom podmiennečného prepustenia odsúdenej osoby z výkonu trestu odňatia slobody kumulatívne (súčasné) splnenie viacerých zákonných podmienok. Jednou z nich je podmienka formálneho charakteru, a to vykonanie potrebnej zákonnej dĺžky z uloženého a nariadeného výkonu nepodmiennečného trestu odňatia slobody. Ďalšie zákonné podmienky majú materiálny charakter a súd pri nich musí posudzovať ich naplnenie či nenaplnenie na podklade vykonaných a dostupných relevantných dôkazov. Odsúdená osoba musí počas výkonu trestu plnením svojich povinností a celým svojím správaním preukázať adekvátny stupeň svojho polepšenia a súčasne musí byť daný predpoklad, že od odsúdeného v budúcnosti po podmiennečnom prepustení možno očakávať, že povedie riadny život. Krajský súd v napadnutom uznesení v spojení s uznesením okresného súdu dospel k záveru, že hoci formálna podmienka podmiennečného prepustenia bola v sťažovateľovom prípade splnená (sťažovateľ vykonal 2/3 uloženého trestu), ďalšie materiálne podmienky už splnené neboli. V danej súvislosti krajský súd poukázal na hodnotenie ústavu na výkon trestu, ktorý podmiennečné prepustenie sťažovateľa neodporúčal, poukazujúc na jeho drzé a arogantné správanie voči ústavnej lekárke, nekritický postoj k spáchanej trestnej činnosti a vysoké riziko sociálneho zlyhania z dôvodu absencie sociálneho zázemia. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia tiež vyplýva, že krajský súd sa riadne oboznámil s námietkami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti voči uzneseniu okresného súdu, v ktorých okrem iného uviedol (rovnako ako v ústavnej sťažnosti), že návrh na podmiennečné prepustenie podáva iba formálne.

24. Ústavný súd konštatuje, že nie je ďalšou inštanciou v systéme súdnej moci oprávnenou kontrolovať rozhodnutia súdov nižších inšancií. Podstatou rozhodovania o ústavnej sťažnosti je totiž posúdenie ústavnej akceptovateľnosti napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu, no nie posudzovanie jeho právnej perfektnosti ani jeho prípadné „vylepšovanie“ (m. m. IV. ÚS 325/08, IV. ÚS 218/2010). Ústavný súd vo vzťahu k ústavnej akceptovateľnosti napadnutého uznesenia uvádza, že krajský súd správne identifikoval zákonné podmienky na posúdenie podmiennečného prepustenia sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody a zároveň v napadnutom uznesení jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo v predmetnom prípade neboli splnené zákonné podmienky vyplývajúce z § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, čo malo za následok nevyhovenie žiadosti sťažovateľa o jeho podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd ústavne akceptovateľným spôsobom a v dostatočnom rozsahu posúdil sťažnosť sťažovateľa a zrozumiteľne a jasne odôvodnil svoje závery, postupujúc pritom v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného zákona a Trestného poriadku.

25. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na svoj ustálený názor, podľa ktorého do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nepatrí právo účastníka na rozhodnutie v súlade s jeho právnym názorom, resp. právo na úspech v konaní. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je ani záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy strany v konaní (napr. IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Napadnuté uznesenie krajského súdu je preto podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľné a udržateľné. Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a napadnutým uznesením krajského súdu, ktorá by mala za následok porušenie tohto základného práva sťažovateľa.

26. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej

príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

27. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

28. Pokiaľ sťažovateľ namieta aj porušenie práv podľa čl. 13 a čl. 17 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ústavný súd dospel k záveru, že v tejto časti je sťažnosť sťažovateľa tiež zjavne neopodstatnená, pretože porušenie označených práv sťažovateľ namieta v príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré ústavný súd odmietol v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

29. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy ústavný súd poznamenáva, že keďže v posudzovanej veci nebolo zistené porušenie základného práva na súdnu ochranu uznesením krajského súdu, nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto práv, ktoré predstavujú tzv. interpretačné, resp. aplikačné pravidlá. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v rámci predbežného prerokovania v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (bod 1 výroku rozhodnutia).

C.

K žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu

30. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu k preskúmaniu toho, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom v súlade s § 37 zákona o ústavnom súde: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť nie je oneskorená, neprípustná, podaná neoprávnenou osobou ani zjavne neopodstatnená. Ak teda ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a z výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade ústavná sťažnosť uvedené podmienky nespĺňa, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť.

31. Keďže ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa jednak preto, lebo nemá právomoc na jej prerokovanie, a jednak z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, je preto zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017).

32. Pretože nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhoviel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. septembra 2019